

anden Sag. Men ellers at forlange Expropriation af en Mølle kan jeg ikke erkjende for berettiget, og jeg kan ikke troe Andet, end at det lettelig vilde bevirke, at den Expropriationssum, der blev given, vilde i mange Tilfælde være altfor lille, saa at det i Virkeligheden ingen Erstatning blev. Skulde det være Tilfældet, som saa ofte siges, at Møllerne skadede Landbruget saa meget, hvorfor kjøber man da ikke en slig Mølle, naar den er tilfals? Hvis man tilvelebragte en Lov i saa Henseende, som bestemte noget Eignende, som er tilstgjet ved Loven af 16de Marts 1851 og tildeels ogsaa ved dette Lovforslag, i saadanne Tilfælde, hvor en Mølle var skadelig, saa vilde jeg kunne finde mig deri; det vilde da ikke blive nogen Tvang mod Mølleren, men snarere mod dem, der havde Gavn af Møllen; det vilde ikke være uretfærdigt mod ham, men en Fordeel for ham, som man vilde være nødt til at lade ham tilskyde, fordi man ikke paa anden Maade kunde komme til det forønskede Maal. Den ærede Landssthingsmand, der først talte, (Thalbitzer) ansøgte, at det var en meget værre Expropriation, der fandt Sted i sin Tid, da man bestemte, at alle de Møller, der fra gammel Tid intet Flodemaal havde, skulde have det. Ja, jeg vil indrømme, at paa den Maade, Flodemalet blev sat, troer jeg ikke, at det var ganske uden Grund, naar han sagde, at det ikke var ganske billigt. Jeg troer imidlertid, at Lovgivningen ikke havde saamegen Skyld deri. Saavidt jeg kan fatte, har egentlig Meningen af Loven været, at Flodemalet skulde sættes saaledes, at vedkommende Møller ikke led noget Tab derved. Imidlertid have rigtignok saagodtsom alle Møller lidt Tab derved, og forsaavidt er jo den Lovbestemmelse, der har bevirket dette Resultat, ikke heldig; jeg kan ikke nægte, at, hvis der nu var Tale om enten at træffe Bestemmelser om, at der skulde sættes et Flodemaal paa samme Maade, som det er skeet ved saamange Leiligheder, eller at expropriere, gif jeg ogsaa hellere over til at expropriere, da man saa dog fik nogen Erstatning, hvilket man jo aldeles ikke fik i det første Tilfælde. Man maa imidlertid lægge Mærke til, at dette Forhold nu engang er ordnet, og nu at ville bestemme

Noget, som man paa ingen Maade kan retfærdiggjøre, kan jeg ikke give min Stemme til. Det maa ogsaa erindres, at, naar en Mølle skulde exproprieres efter Landvæsenskommissionens Kjendelse, var derfra i mange Tilfælde ingen Appel, og det maa erkjendes at være haardt at skulle tvinges til at underkaste sig et slikt inappellabelt Skjøn — det maa jo nemlig erindres, at de Sager, der høre under Synsmændene, ordentligvis ikke komme længere end til Landvæsenskommissionen.

B. Christensen: Jeg maa dog tilstaae, at baade de Uttringer, der ere saadne fra den ærede Minister, og de, vi nu have hørt fra det ærede Medlem af Udvalget, som sidst talte, overbevise mig om, at virkelig Ingen af de Herrer i dette Dieblik fuldkommen har gjenomtænkt de Forhold, hvorom her er Tale. Jeg behøver i saa Henseende ikke at anføre Andet, end at de meest fremsfredne Lande mere eller mindre allerede have ved Love etableret det, hvorom der her er Tale. Min ærede Medforslagsstiller har allerede oplyst det ved et nærliggende Exempel, nemlig Holsteens; men dertil kommer, at den ærede Minister med en vis — jeg kan kalde det — Ofsen omtalte, at Møller, Fabriker og Slikt skulde reent kunne spinde bort ved en saadan Lovbestemmelse. Men en saadan Bestemmelse vilde vist meget uanfælig bringe det dertil, om det overhovedet nogenstunde skulde kunne blive Tilfældet. Det, der her sigtes til, er jo Bandoværker, og som bekendt er jo Bandoværker for en stor Deel bleven afløst af Dampkraften. Jeg skal imidlertid for mit Vedkommende ikke opholde Forsamlingen længere; jeg maa tilstaae, at en formel Betragtning af Forholdet i Forbindelse med Ministerens saa bestemt udtalte Erklæring om hele denne Lovs Skæbne, hvis en saadan Paragraph fastholdtes, maatte for mig være nok til ikke i dette Dieblik at urgere den. Jeg vil derfor blot gjentage, hvad jeg har udtalt, at jeg er overbevist om, at det ved dette Lovforslag — det kan gjerne være, at det er mere eller mindre uheldigt i Formen — Tilstgjede vil og bør baade fra det oekonomiske og fra Retfærdighedens Standpunkt see og kan see til Betsignelse for hele